

۱. زکات دانش

امام باقر علیه السلام: زَكَاةُ الْعِلْمِ أَنْ تُعَلِّمَهُ عِبَادَ اللَّهِ .

زکات دانش آموختن آن به بندگان خداست.

الکافی: ۱ / ۴۱ / ۳

۲. هدایت به دست دانشمندان

امام باقر علیه السلام: الْعَالِمُ كَمَنْ مَعَهُ شَمْعَةٌ تُضِيءُ لِلنَّاسِ، فَكُلُّ مَنْ أَبْصَرَ بِشَمْعَتِهِ دَعَا لَهُ بِخَيْرٍ .

دانشمند مانند کسی است که شمعى به همراه دارد که به مردم نور مى دهد، پس هر که در پرتو شمع او ببیند، وی را دعای خیر گوید.

الاحتجاج: ۱ / ۱۱ / ۶

۳. سکوت مؤدب و تسبیح جاهل

امام باقر علیه السلام: صَمْتُ الْأَدِيبِ عِنْدَ اللَّهِ أَفْضَلُ مِنْ تَسْبِيحِ الْجَاهِلِ .

سکوت ادب آموخته، نزد خدا برتر از تسبیح نادان است.

أعلام الدين: ۹۶ .

۴. اهمیت عالم

امام باقر علیه السلام: وَاللَّهِ لَمَوْتُ عَالِمٍ أَحَبُّ إِلَيَّ إِبْلِيسَ مِنْ مَوْتِ سَبْعِينَ عَابِدًا .

به خدا سوگند، نزد ابلیس مرگ دانشمند از مرگ هفتاد عابد محبوبتر است.

حلیة الأولیاء: ۳ / ۱۸۳

۵. ویژگی عالم

امام باقر علیه السلام: لَا يَكُونُ الْعَبْدُ عَالِمًا حَتَّى لَا يَكُونَ حَاسِدًا لِمَنْ فَوْقَهُ، وَلَا مُحَقَّقًا لِمَنْ دُونَهُ .

بنده دانشمند نباشد، مگر آنکه بر بالاتر از خود حسد نورزد و فروتر از خود را خوار نشمرد.

تحف العقول: ص ۲۹۴

۶. سه روز در پیش روی هر انسان

امام باقر علیه السلام: يَابْنَ الْاَيَّامِ الثَّلَاثِ، يَوْمُكَ الَّذِي وُلِدْتَ فِيهِ، وَ يَوْمُكَ الَّذِي تَنْزَلُ فِيهِ قَبْرُكَ، وَ يَوْمُكَ الَّذِي تَخْرُجُ فِيهِ اِلَى رَبِّكَ، فَيَا لَهُ مِنْ يَوْمٍ عَظِيمٍ .

ای فرزندی روزهای سه گانه: آن روز که در آن زاده شدی، آن روز که در قبرت فرود می آیی و آن روز که به سوی پروردگارت بیرون می آیی . ای وای بر او از آن روز بزرگ!

تحف العقول: ص ۲۹۲

۷. اولین سخن امام مهدی علیه السلام پس از ظهور

امام باقر علیه السلام - فی بیانِ کلامِ الإمام علیه السلام بَعْدَ ظُهُورِهِ -: «أَوَّلُ مَا يَنْطِقُ بِهِ هَذِهِ الْآيَةُ: «بَقِيَتْ لِلَّهِ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ» (*) ثُمَّ يَقُولُ: أَنَا بَقِيَّةُ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ، وَخَلِيفَتُهُ، وَحُجَّتُهُ عَلَيْكُمْ، فَلَا يَسْلَمُ عَلَيْهِ مُسَلِّمٌ إِلَّا قَالَ: السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَقِيَّةَ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ .

(*) هود: ۸۶ .

کمال الدین - به نقل از محمد بن مسلم در باره سخن امام مهدی علیه السلام پس از ظهور: - امام باقر علیه السلام فرمود: «اولین سخنش، این آیه است: «بقیة الله برایتان بهتر است، اگر باایمان باشید» . می گوید: من بقیة الله (ذخیره خدا) در زمین اویم، و جانشین او و حجت بر شما. پس هیچ کس بر او سلام نمی دهد، جز آن که می گوید: سلام بر تو، ای ذخیره الهی در زمینش.»!

کمال الدین: ص ۳۳۱ ح ۶۱

۸. بدترین پدر و بدترین فرزند

امام باقر علیه السلام: شَرُّ الْاَبَاءِ مَنْ دَعَاهُ الْبُرُّ اِلَى الْاِفْرَاطِ، وَ شَرُّ الْاَبْنَاءِ مَنْ دَعَاهُ التَّقْصِيرُ اِلَى الْعُقُوقِ .

بدترین پدر، کسی است که نیکی کردن، او را به زیاده روی وادارد و بدترین فرزند، کسی است که کوتاهی کردن، او را به نافرمانی و آزدن [پدر] وادارد.

تاریخ الیعقوبی: ج ۲ ص ۳۲ .



۹. ناسزا گویی

امام باقر علیه السلام: إِنَّ اللَّهَ يَبْغِضُ الْفَاحِشَ الْمُتَفَحِّشَ .

خداوند شخص ناسزا گوی بد دهن را دشمن دارد.

الکافی: ۲ / ۳۲۴ / ۴ .

۱۰. شگفتی از تکبر متکبران

امام باقر علیه السلام: عَجَبًا لِلْمُخْتَالِ الْفَخُورِ! وَ إِنَّمَا خُلِقَ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ يَعُودُ جِيفَةً، وَ هُوَ فِيمَا بَيْنَ ذَلِكَ لَا يَدْرِي مَا يَصْنَعُ بِهِ!

شگفتا از متکبرِ فخر فروش! او که از نطفه ای آفریده شده و آن گاه به مرداری تبدیل می شود و در این میان نمی داند با او چه خواهد شد!

الکافی: ۲ / ۳۲۹ / ۴ .

۱۱. استفاده از فرصت ها

امام باقر علیه السلام: بَادِرْ بَانْتِهَازِ الْبُغْيَةِ عِنْدَ إِمْكَانِ الْفُرْصَةِ، وَ لَا إِمْكَانَ كَالْأَيَّامِ الْخَالِيَةِ مَعَ صِحَّةِ الْأَبْدَانِ .

چون فرصت دست دهد به سوی هدف خود بشتاب، و هیچ فرصتی مانند روزهای فراغت همراه با تندرستی نیست.

تحف العقول: ۲۸۶ .

۱۲. پذیرفتن خواستگار متدین و امانت دار

امام باقر علیه السلام: لَمَّا سُئِلَ عَنِ النِّكَاحِ -: مَنْ خَطَبَ إِلَيْكُمْ فَرَضِيَّتُمْ دِينَهُ وَ أَمَانَتَهُ فَرَوْجُوهُ «إِلَّا تَفْعَلُوهُ تَكُنْ فِتْنَةٌ فِي الْأَرْضِ وَ فَسَادٌ كَبِيرٌ» .

امام باقر علیه السلام - در پاسخ به سؤال از ازدواج - فرمود: هرگاه کسی از دختر شما خواستگاری کرد و دینداری و امانتداری او را پسندیدید، به او همسر دهید که «اگر چنین نکنید فتنه و فساد بزرگی در روی زمین پدید آید.»

الکافی: ۵ / ۳۴۷ / ۱ .



۱۳. نیکی و صدقه پنهانی

امام باقر علیه السلام: **الْبِرُّ وَصَدَقَةُ السَّرِّ يَنْفِيَانِ الْفَقْرَ .**

بحار الأنوار: ۷۴ / ۸۱ / ۸۳

نیکی کردن و صدقه پنهانی، فقر را از بین می برند.

۱۴. رکوع کامل و وحشت قبر

امام باقر علیه السلام: **مَنْ أَتَمَّ رُكُوعَهُ لَمْ تَدْخُلْهُ وَحْشَةُ فِي قَبْرِهِ .**

هر که رکوع نمازش را کامل انجام دهد، هیچ ترس و وحشتی در قبر به سراغش نمی آید.

ثواب الأعمال: ۵۵ / ۱ .

۱۵. کم کردن خطا

امام باقر علیه السلام: **تَخَلَّصْ إِلَى إِجْمَامِ الْقَلْبِ بِقِلَّةِ الْخَطَا .**

تحف العقول: ص ۲۸۵

با کم کردن خطا، به آسایش دل دست یاب.

۱۶. قناعت

امام باقر علیه السلام: **مَنْ قَنَعَ بِمَا رَزَقَهُ اللَّهُ فَهُوَ مِنْ أَغْنَى النَّاسِ .**

کسی که به آنچه خدا روزی اش کرده قانع باشد، از توانگرترین مردمان است.

الکافی: ۲ / ۱۳۹ / ۹ .

۱۷. کبر و نقص عقل

امام باقر علیه السلام: **مَا دَخَلَ قَلْبَ امْرِئٍ شَيْءٌ مِنَ الْكِبَرِ إِلَّا نَقَصَ مِنْ عَقْلِهِ مِثْلُ مَا دَخَلَهُ مِنْ ذَلِكَ، قَلَّ ذَلِكَ أَوْ كَثُرَ .**

هیچ مقداری از تکبر به دل آدمی راه نیابد، مگر این که به همان اندازه، کم باشد یا زیاد، از خردش کاسته شود.

بحار الأنوار: ۷۸ / ۱۸۶ / ۱۶ .

۱۸. دروغ و ویرانی ایمان

امام باقر علیه السلام: إِنَّ الْكَذِبَ هُوَ خَرَابُ الْإِيمَانِ .

دروغ، ویران کننده ایمان است.

بحار الأنوار: ۷۲ / ۲۴۷ / ۸

۱۹. بر آوردن حاجت برادر دینی

امام باقر علیه السلام: مَنْ قَضَى لِأَخِيهِ الْمُؤْمِنِ حَاجَةً كَتَبَ اللَّهُ بِهَا عَشْرَ حَسَنَاتٍ، وَمَحَا عَنْهُ عَشْرَ سَيِّئَاتٍ، وَرَفَعَ لَهُ بِهَا عَشْرَ دَرَجَاتٍ، وَكَانَ عِدْلَ عَشْرِ رِقَابٍ وَصَوْمِ شَهْرٍ وَاعْتِكَافِهِ فِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ.

هر کس حاجتی را از برادر دینی اش برآورد، خداوند در برابر آن، ده حسنه برایش می نویسد و ده سیئه را از او پاک می کند و ده درجه او را بالا می برد و برابر با آزاد کردن ده بنده و یک ماه روزه و اعتکاف او در مسجد الحرام است.

المؤمن: ص ۵۰ ح ۱۲۰، فرهنگنامه اعتکاف، ص: ۴۸.

۲۰. روزه مستحبی

امام باقر علیه السلام: إِنَّ الرَّجُلَ لَيَصُومُ يَوْمًا تَطَوُّعًا يَرِيدُ مَا عِنْدَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ، فَيَدْخِلُهُ اللَّهُ بِهِ الْجَنَّةَ.

همانا شخص، یک روز را به خاطر ثواب الهی، روزه مستحبی می گیرد و خداوند هم او را وارد بهشت می سازد.

الكافي: ج ۴ ص ۶۳ ح ۵، فرهنگنامه اعتکاف: ۸۴.

۲۱. رضایت شوهر

امام باقر علیه السلام: لَا شَفِيعَ لِلْمَرْأَةِ أَنْجَحَ عِنْدَ رَبِّهَا مِنْ رِضَا زَوْجِهَا.



برای زن، هیچ شفیع نزد پروردگارش نجات بخش تر از رضایت شوهرش نیست.

الخصال: ص ۵۸۸ ح ۱۲، حکمت نامه فاطمی، ص: ۷۰۴.

۲۲. همنشینی با اغنیا

امام باقر علیه السلام: لَا تُجَالِسِ الْأَغْنِيَاءَ؛ فَإِنَّ الْعَبْدَ يَجَالِسُهُمْ وَهُوَ يَرَى أَنَّ لِلَّهِ عَلَيْهِ نِعْمَةً، فَمَا يَقُومُ حَتَّى يَرَى أَنَّ لَيْسَ لِلَّهِ عَلَيْهِ نِعْمَةٌ.

با توانگران منشین که بنده، چون با ایشان بنشیند، در آغاز اعتقاد دارد که خدا به او نعمت بخشیده است و چون برخیزد، گمان دارد که خدا به وی نعمتی نداده است.

الأمالی للصدوق: ص ۳۲۶ ح ۳۸۱، دانشنامه قرآن و حدیث ج ۱۷ ص: ۴۱۶.

۲۳. اهمیت توبه

امام باقر علیه السلام: إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَشَدَّ فَرَحاً بِتَوْبَةِ عَبْدِهِ مِنْ رَجُلٍ أَضَلَّ رَاِحِلَتَهُ وَزَادَهُ فِي لَيْلَةٍ ظُلُمَاءَ فَوَجَدَهَا، فَاللَّهُ أَشَدَّ فَرَحاً بِتَوْبَةِ عَبْدِهِ مِنْ ذَلِكَ الرَّجُلِ بِرَاِحِلَتِهِ حِينَ وَجَدَهَا.

شاد شدن خداوند از توبه بنده اش بیشتر است تا شاد شدن مردی که در شبی تار، شتر و ره توشه خود را گم کند و سپس آن را بیابد. خداوند از توبه بنده خود شادتر می شود تا شاد شدن آن مرد از پیدا کردن شترش.

الکافی: ج ۲ ص ۴۳۵ ح ۸، دانشنامه قرآن و حدیث ج ۱۷ ص: ۵۰۲.

۲۴. پایه گذاری سنت درست

امام باقر علیه السلام: أَيْمًا عَبْدٍ مِنْ عِبَادِ اللَّهِ سَنَّ سُنَّةَ هُدًى، كَانَ لَهُ أَجْرٌ مِثْلُ أَجْرِ مَنْ عَمِلَ بِذَلِكَ مِنْ غَيْرِ أَنْ يَنْقُصَ مِنْ أَجْوَرِهِمْ شَيْءٌ.

هر بنده ای از بندگان خدا سنتی درست بگذارد، اجرش به اندازه اجر کسانی است که بدان عمل می کنند، بی آن که از اجر آنان، چیزی کاسته شود.

ثواب الأعمال: ص ۱۶۱ ح ۱، دانشنامه قرآن و حدیث، ج ۱۸ ص: ۵۴۲.

۲۵. پایه گذاری سنت بد

امام باقر علیه السلام: أَيْمًا عَبْدٍ مِنْ عِبَادِ اللَّهِ سَنَّ سُنَّةَ ضَلَالٍ، كَانَ عَلَيْهِ مِثْلُ وَزْرِ مَنْ فَعَلَ ذَلِكَ مِنْ غَيْرِ أَنْ يَنْقُصَ مِنْ أَوْزَارِهِمْ شَيْءٌ.

هر بنده ای از بندگان خدا، سنتی نادرست بگذارد، گناهش به اندازه گناه کسانی است که به آن رفتار می کنند، بی آن که از گناهان ایشان، چیزی کاسته گردد.

ثواب الأعمال: ص ۱۶۱ ح ۱، دانشنامه قرآن و حدیث، ج ۱۸ ص: ۵۴۲.

۲۶. آثار دنیایی برخی اعمال

امام باقر علیه السلام: ثَلَاثَةٌ مَعَ ثَوَابِهِنَّ فِي الْآخِرَةِ: الْحَجُّ يَنْفِي الْفَقْرَ، وَالصَّدَقَةُ تَدْفَعُ الْبَلِيَّةَ، وَالْبِرُّ يَزِيدُ فِي الْعُمُرِ.

سه چیز است که علاوه بر پاداش اخروی [در دنیا نیز آثاری دارد]: حج، فقر را می زداید، صدقه، بلا را دفع می کند، و نیکی کردن بر عمر می افزاید.

الدعوات: ص ۱۲۷ ح ۳۱۴، دانشنامه قرآن و حدیث، ج ۱۸ ص: ۲۳۲.

۲۷. گواهی به یگانگی خداوند

امام باقر علیه السلام: مَا مِنْ شَيْءٍ أَعْظَمُ ثَوَابًا مِنْ شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ.

هیچ چیزی ثوابش بزرگ تر از گواهی دادن به یگانگی خدا نیست.

الكافي: ج ۲ ص ۵۱۶ ح ۱، دانشنامه قرآن و حدیث، ج ۱۸ ص: ۲۳۴.

۲۸. شکیبایی در برابر مصیبت

امام باقر علیه السلام: مَنْ صَبَرَ وَاسْتَرْجَعَ وَحَمِدَ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ، فَقَدْ رَضِيَ بِمَا صَنَعَ اللَّهُ وَوَقَعَ أَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ.

کسی که [در هنگام مصیبت] شکیبایی کند و «إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ» بر زبان آورد و خدای عز و جل را حمد و سپاس گوید، بی گمان به آنچه خدا کرده، رضایت داده است و اجرش با خداست.

الكافي: ج ۳ ص ۲۲۳ ح ۱، دانشنامه قرآن و حدیث، ج ۱۸ ص: ۴۵۸.

۲۹. ثواب اعمال در روز جمعه

امام باقر علیه السلام: إِنَّ الْأَعْمَالَ تُضَاعَفُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ؛ فَأَكْثَرُوا فِيهِ مِنَ الصَّلَاةِ وَالصَّدَقَةِ.

در روز جمعه، اعمال، چند برابر محاسبه می شود. پس در آن روز، بسیار نماز بخوانید و صدقه دهید.

دعائم الإسلام: ج ۱ ص ۱۸۰، دانشنامه قرآن و حدیث، ج ۱۸ ص: ۴۱۰.

۳۰. تلاش برای رفع نیاز برادر مسلمان

امام باقر علیه السلام: مَنْ مَشَى فِي حَاجَةِ أَخِيهِ الْمُسْلِمِ أَظَلَّهُ اللَّهُ بِخَمْسَةِ وَسَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ، وَلَمْ يَرْفَعْ قَدَمًا إِلَّا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ حَسَنَةً، وَحَطَّ عَنْهُ بِهَا سَيِّئَةٌ، وَيَرْفَعُ لَهُ بِهَا دَرَجَةً، فَإِذَا فَرَغَ مِنْ حَاجَتِهِ كَتَبَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَهُ بِهَا أَجْرَ حَاجٍّ وَمُعْتَمِرٍ.

هر کس برای [رفع] نیاز برادر مسلمان حرکت کند، خداوند با هفتاد و پنج هزار فرشته بر او سایه می افکند و هر قدمی که بردارد، خداوند برایش یک کار نیک می نویسد و یک گناه از او را می زداید و او را یک درجه بالا می برد و چون نیاز او را برآورده ساخت [و کارش را انجام داد و مشکل او را حل کرد]، خداوند به ازای آن برایش اجر حج گزار و عمره گزار را می نویسد.

الكافي: ج ۲ ص ۱۹۷ ح ۳، دانشنامه قرآن و حدیث، ج ۱۸ ص: ۵۰۲.

۳۱. هدایت دیگران

امام باقر علیه السلام: مَنْ عَلَّمَ بَابَ هُدًى فَلَهُ مِثْلُ أَجْرِ مَنْ عَمِلَ بِهِ، وَلَا يَنْقُصُ أُولَئِكَ مِنْ أَجُورِهِمْ شَيْئًا.

هر کس راه هدایتی را [به دیگری] بیاموزد، به سان پاداش هر کس که به آن عمل کند، از آن او خواهد بود و از پاداش عمل کنندگان، چیزی کاسته نخواهد شد.

الكافي: ج ۱ ص ۳۵ ح ۴، دانشنامه قرآن و حدیث، ج ۱۸ ص: ۵۳۴.



۳۲. نماز شب

امام باقر علیه السلام: إِنَّ صَلَاةَ اللَّيْلِ ... هِيَ هَدِيَّةُ الْمُؤْمِنِ إِلَى رَبِّهِ، فَأَحْسِنُوا هَدَايَاكُمْ إِلَى رَبِّكُمْ يَحْسِنِ اللَّهُ جَوَائِزَكُمْ؛ فَإِنَّهُ لَا يَؤَظُّ عَلَيْهَا إِلَّا مُؤْمِنٌ أَوْ صَدِّيقٌ.

نماز شب... هدیه مؤمن است به پروردگارش. پس به پروردگارتان، هدیه های نیکو دهید تا خداوند، جایزه های نیکو به شما دهد؛ چه این که بر نماز شب، مواظبت نمی کند، مگر مؤمن [کامل] یا صدیق.

أعلام الدين: ص ۲۶۳، فرهنگ نامه تهجد، ص: ۱۸۰.

۳۳. عرضه اعمال بر پیامبر (ص)

امام باقر علیه السلام: إِنَّ أَعْمَالَ الْعِبَادِ تُعْرَضُ عَلَى نَبِيِّكُمْ كُلَّ عَشِيَةِ الْخَمِيسِ، فَلَيْسَتْ حَتَّى أَحَدُكُمْ أَنْ يَعْرِضَ عَلَى نَبِيِّهِ الْعَمَلُ الْقَبِيحُ.

کارهای بندگان، غروب هر پنجشنبه بر پیامبران عرضه می شود. بنا بر این، هر یک از شما باید شرم کند از این که کار زشت بر پیامبرش عرضه شود.

بصائر الدرجات: ص ۴۲۶ ح ۱۴، فرهنگ نامه جمعه، ص: ۵۰.

۳۴. بهترین عبادت در روز جمعه

امام باقر علیه السلام: مَا مِنْ شَيْءٍ يَعْْبُدُ اللَّهُ بِهِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنَ الصَّلَاةِ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ.

در روز جمعه هیچ عبادتی نزد من دوست داشتنی تر از صلوات فرستادن بر پیامبر و خاندانش نیست.

الكافي: ج ۳ ص ۴۲۹ ح ۳، فرهنگ نامه جمعه، ص: ۱۱۴.

۳۵. نزدیک ترین حالت بنده به خدا

امام باقر علیه السلام: أَقْرَبُ مَا يَكُونُ الْعَبْدُ مِنَ اللَّهِ إِذَا كَانَ فِي الصَّلَاةِ.

نزدیک ترین حالت بنده به خدا، هنگامی است که در نماز است.

دعائم الإسلام: ج ۱ ص ۱۳۴، شناخت نامه نماز، ج ۱ ص: ۲۰۴.

۳۶. توجه در نماز

امام باقر علیه السلام: إِذَا قُمْتَ فِي الصَّلَاةِ فَعَلَيْكَ بِالْإِقْبَالِ عَلَى صَلَاتِكَ، فَإِنَّمَا يُحَسَبُ لَكَ مِنْهَا مَا أَقْبَلْتَ عَلَيْهِ.

هنگامی که به نماز می ایستی، پیوسته با توجه باش؛ چرا که از نماز، آنچه را به آن توجه داری، به حساب می آید.

الكافي: ج ۳ ص ۲۹۹ ح ۱، شناختنامه نماز، ج ۱ ص: ۲۷۸.

۳۷. هنگام تشییع جنازه

امام باقر علیه السلام: إِذَا كُنْتَ فِي جَنَازَةٍ فَكُنْ كَأَنَّكَ أَنْتَ الْمَحْمُولُ، وَكَأَنَّكَ سَأَلْتَ رَبَّكَ الرَّجْعَةَ إِلَى الدُّنْيَا لِتَعْمَلَ عَمَلٌ مِّنْ عَاشَ؛ فَإِنَّ الدُّنْيَا عِنْدَ الْعُلَمَاءِ مِثْلُ الظِّلِّ.

هرگاه جنازه ای را تشییع می کنی، چنان باش که انگار این تویی که بر دوش ها حمل می شوی و گویی از پروردگارت می خواهی تو را به دنیا باز گرداند، تا همچون کسی که زنده است کار کنی؛ زیرا که دنیا در نظر دانایان مانند سایه است.

الزهد للحسين بن سعيد: ۵۰ / ۱۳۳، میزان الحکمه، ج ۱۱ ص: ۱۳۹.

۳۸. سخن گفتن به اندازه آگاهی

امام باقر علیه السلام: إِنِّي لَأَكْرَهُ أَنْ يَكُونَ مِقْدَارُ لِسَانِ الرَّجُلِ فَاضِلًا عَلَى مِقْدَارِ عِلْمِهِ.

من خوش ندارم که اندازه زبان مرد، فزونتر از اندازه دانش او باشد.

شرح نهج البلاغة: ۷ / ۹۲، میزان الحکمه، ج ۱۰ ص: ۱۹۵.

۳۹. مواظبت بر سخن

امام باقر علیه السلام: إِنَّ هَذَا اللِّسَانَ مِفْتَاحُ كُلِّ خَيْرٍ وَ شَرٍّ، فَيَنْبَغِي لِلْمُؤْمِنِ أَنْ يَخْتِمَ عَلَى لِسَانِهِ كَمَا يَخْتِمُ عَلَى ذَهَبِهِ وَ فِضَّتِهِ.



راستی که این زبان، کلید هر خوبی و بدی است. پس، سزاوار است که مؤمن بر زبان خود مهر زند، همان گونه که بر [کیسه] زر و سیم خویش مهر می زند.

تحف العقول: ۲۹۸، میزان الحکمه، ج ۱۰ ص: ۲۵۹.

۴۰. بیماری

امام باقر علیه السلام: الْجَسَدُ إِذَا لَمْ يَمْرُضْ أَشْرٌ، وَ لَا خَيْرَ فِي جَسَدٍ يَأْشُرُ.

جسم اگر بیمار نشود، سرمست می شود و در بدنی که [به بیماری دچار نشود و] سرمست شود، خیری نیست.

مشكاة الأنوار: ۴۸۷ / ۱۶۲۶، میزان الحکمه، ج ۱۰ ص: ۴۹۷.

۴۱. مقصد سفر در دنیا

امام باقر علیه السلام: أَهْلُ الدُّنْيَا سَفَرٌ يَحْلُونَ عَقْدَ رِحَالِهِمْ فِي غَيْرِهَا.

مردم دنیا، مسافرانی هستند که در غیر دنیا بار می گشایند (بارانداز نهایی شان آخرت است).

تحف العقول: ص ۲۹۹، دنیا و آخرت از نگاه قرآن و حدیث، ج ۱ ص: ۸۰.